

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dany Kostkové a soudkyň Mgr. Lucie Pšeničkové a Mgr. Dity Francové ve věci

nezletilé: [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená kolizním opatrovníkem Městem Beroun
sídlem Husovo náměstí 68, Beroun

dcery rodičů: JUDr. [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou JUDr. Yvetou Janákovou
sídlem Příkop 2a, Brno

Mgr. [redacted] narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Martinem Šenkýřem
sídlem Praha 6, Na Viničních horách 1834/24

o změnu úpravy styku, o odvolání otce proti rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 20. 4. 2016, č.j. 23 P 19/2013-1624 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 15. 11. 2016, č.j. 23 P 19/2013-1698,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku II. mění tak, že otec je oprávněn stýkat se s nezletilou [redacted]
 - v každém lichém týdnu v kalendářním roce v sobotu od 9.00 hodin do 19.00 hodin a v neděli od 9.00 hodin do 18.00 hodin,

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henyšová

- v každém týdnu v kalendářním roce ve čtvrtek od 15.00 hodin do 18.00 hodin a v pátek od 15.00 hodin do 19.00 hodin,
- v každém kalendářním roce 25. 12. od 9.00 hodin do 19.00 hodin.

Tato úprava je v době letních školních prázdnin nahrazena tak, že otec je v tomto období oprávněn ke styku s nezletilou v červenci od třetí soboty do soboty následujícího týdne každý den od 9.00 hodin do 20.00 hodin a v srpnu od třetí soboty do soboty následujícího týdne každý den od 9.00 hodin do 20.00 hodin.

Nezletilou si otec převezme v době školní výuky ve školním zařízení a v ostatních dnech v bydlišti matky a po skončení styku jí v bydlišti matky předá.

- II. Matka i otec jsou povinni zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Berouně náhradu nákladů řízení státu, každý ve výši 17 966 Kč, do dvou měsíců od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně rozhodl tak, že návrh otce na svěřeni nezletilé do střídavé péče rodičů se zamítá (výrok I.). Změnil rozsudek Okresního soudu v Berouně, č. j. 23 Nc 457/2011 – 391 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze, č. j. 27 Co 273/2012 – 366, tak, že rozšířil styk otce s nezletilou, který je oprávněn stýkat se s nezletilou [REDAKCE] dále nad rámec citovaných rozsudků každý pátek v době od 15.00 do 19.00 hodin, kdy nezletilou vyzvedne v bydlišti matky, a po skončení styku odevzdá zpět v bydlišti matky (výrok II.). Zvýšil výživné stanovené otci rozsudkem Okresního soudu v Berouně, č. j. 23 Nc 457/2011 – 391 částkou 7 000 Kč měsíčně počínaje dnem 1. 9. 2015 na částku 9 000 Kč měsíčně, kterou je otec povinen hradit k rukám matky, ke každému patnáctému dni v měsíci předem, počínaje dnem 15. 5. 2016 a že dluh na výživném za období od 1. 9. 2015 do 1. 5. 2016 ve výši 16 000 Kč uložil otci hradit spolu s běžným výživným v pravidelných měsíčních splátkách po 1 000 Kč (výrok III.). Dále rozhodl, že rozsudek je předběžně vykonatelný (výrok IV.), že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok V.), že ČR – Okresní soud v Berouně nemá právo na náhradu nákladů řízení za vypracovaný znalecký posudek MUDr. et Mgr. Hartoše (výrok VI.) a že ČR – Okresnímu soudu v Berouně se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení za znalečné znalkyně MUDr. Vladimíry Zenáhlíkové-Vlčkové (výrok VII.).
2. Proti rozsudku soudu I. stupně podal včas odvolání otec. Namítal, že má trvalý a nepřerušovaný zájem o výchovu dcery, že se na péči o nezletilou chce podílet stejnou měrou jako matka, že nezletilá potřebuje ke svému zdárnému vývoji péči obou rodičů a že je přesvědčen o tom, že u nezletilé neexistuje subjektivní ani objektivní překážka, která by nezletilé bránila přespávat u něho. Tvrzení matky považuje za účelová, a pokud skutečně existuje tvrzená fixace nezletilé na matku, pak je více než v zájmu nezletilé, aby vyrůstala v péči obou rodičů. V řízení byl prokázán pozitivní vztah mezi ním a dcerou. Matka teprve poté, co byla vyvrácena její tvrzení o možné problémovosti otce, začala hledat u nezletilé poruchy vývoje, začala s nezletilou navštěvovat různé odborníky a tvrdila, že nezletilá trpí separační úzkostí (po návratu od otce neposlouchá, zlobí, má ošklivé sny, občas se počurá). Namítal, že soud pochybil, když nevyslechl znalce MUDr. Viktora Hartoše, který znalecký posudek zpracoval, aniž by otce vyšetřil, aniž by provedl vztahové vyšetření otce a dcery. Matka je vůči dceři manipulativní, ve vztahu k otci nekooperativní. Ve vztahu k výši výživného akcentoval pokles svého výdělku, k němuž došlo v důsledku převedení na jinou práci, téměř dvojnásobnou výši příjmů matky, a poukázal na pravidelné měsíční výdaje, jimiž se na výživě a výchově nezletilé podílí. Argumentující rozhodnutími Ústavního soudu, žádal, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn tak, že bude

nařízena střídavé péče o nezletilou s týdenním intervalem střídání a výživným stanoveným v jím navrhované výši.

3. Matka nezletilé ve vyjádření k odvolání otce žádala, aby věcně správný rozsudek soudu I. stupně byl potvrzen, s tím, že je ochotna přistoupit namísto pátečního styku otce s nezletilou na styk pondělní. Akcentovala, odkazujíc na judikaturu Ústavního soudu, že nejlepší zájem dítěte je vždy nutno poměřovat ve vztahu k okolnostem jednotlivého případu, že v případě nezletilé není střídavá péče vhodným uspořádáním péče o nezletilou, a rozhodnutí soudu I. stupně, jímž byl otcův návrh na změnu péče zamítnut, je správné. V další části vyjádření se opakovaně věnovala historii otcovy toxikomanie, rozboru otcových pracovních iniciativ. Zdůraznila ambivalentní vztahy nezletilé k otcově širší rodině (babičce a tetě), odmítání nezletilé trávit čas v domě matky otce, kritizovala skutečnost, že otec tráví čas s nezletilou mimo svůj byt, který přenechal k dočasnému užívání své sestře. Zdůraznila, že nezletilá nechce u otce přespávat, že nechce spát nikde jinde než doma s maminkou, akcentovala závěry znaleckého posudku, závěry pedopsychiatrického vyšetření nezletilé MUDr. Petrou Tomáškovou, závěry pedagogicko-psychologické poradny v Plzni a další skutečnosti. Tvrdila přetrvávání vývojové dysfázie nezletilé, přítomnost separační úzkostné poruchy, která nezletilé neumožňuje více se osamostatnit a přespávat mimo domov. Podrobně se zabývala závěry znaleckých posudků, popíráním ovlivňování nezletilé, které žádným z odborníků nebylo zjištěno a konstatováno, a pokud se týká výše výživného, s odkazem na majetkové a výdělkové schopnosti otce žádala, aby rozsudek soudu I. stupně byl potvrzen.
4. Opatrovník nezletilé ve vyjádření k odvolání souhlasil se zamítavým výrokem I. rozsudku soudu I. stupně s odůvodněním, že nařízení střídavé péče není v zájmu nezletilé. Styk nezletilé s otcem by měl být veden snahou navázání bližšího vztahu, nezletilá by měla pozvolna dospět do stadia, kdy bude ochotna u otce přespát. Výživné je stanoveno ve správné výši, odpovídá příjmovým možnostem otce i finanční situaci obou rodičů.
5. Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 2. 2. 2017, č.j. 27 Co 463/2016-1776 rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. změnil tak, že stanovil oprávnění otce stýkat se s nezletilou a) v každém lichém týdnu v kalendářním roce vždy od soboty od 8.00 hodin do neděle 18.00 hodin, b) v každém sudém týdnu v kalendářním roce v úterý a ve čtvrtek vždy od 14.00 hodin do 18.00 hodin, c) v každém sudém kalendářním roce o jarních prázdninách od pátku předcházejícího prvnímu dni těchto prázdnin od 18.00 hodin do neděle, již tyto prázdniny končí do 1800 hodin, d) v každém kalendářním roce po dobu jednoho týdne v červenci vždy od třetí červencové soboty od 9.00 hodin do soboty za 1 týden do 18.00 hodin a po dobu dvou týdnů v srpnu vždy od druhé srpnové soboty od 9.00 hod. do pátku za 2 týdny do 18.00 hodin, e) v každém sudém kalendářním roce o vánočních svátcích od 24. 12. od 9.00 hodin do 25. 12. do 18.00 hodin a v každém lichém kalendářním roce vždy 25. 12. od 18.00 hodin do 2. 1. následujícího kalendářního roku do 18.00 hodin a stanovil místo předání a převzetí nezletilé. Dále stanovil, že úprava styku otce s nezletilou neplatí v období jarních prázdnin, hlavních letních prázdnin a vánočních prázdnin. Výrokem II. změnil rozsudek soudu I. stupně ve výroku III. tak, že stanovil nedoplatek na zvýšeném výživném a jeho splatnost a výrokem III. rozsudek soudu I. stupně ve výroci I., III. a IV. potvrdil. Dále rozhodl o nákladech řízení státu a nákladech řízení mezi účastníky (výroky IV. až VII.).
6. Proti tomuto rozsudku podala ústavní stížnost matka nezletilé. Ústavní soud nálezem ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 1191/17 zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 2. 2. 2017, č.j. 27 Co 463/2016-1776 ve výroci I. a IV., V., VI. a VII., když konstatoval, že výrokem I. bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele (matky a nezletilé) zakotvené v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V odůvodnění svého rozhodnutí Ústavní soud konstatoval, že Krajský soud v Praze v napadeném rozsudku podcenil doporučení odborných lékařů, znalce i opatrovníka nezletilé o nevhodnosti realizace styku otce s nezletilou přes noc, když konstatoval, že syndrom separační úzkosti nezletilé má svůj původ v silné fixaci matky na nezletilou a naopak

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henyšová

nezdravé fixaci nezletilé k matce a uzavřel, že je v zájmu nezletilé vymanit se z ochranného vlivu matky a omezit fixaci na ni, aby mohla fungovat jako její vrstevníci, v čemž by jí mohl otec pomoci. Tedy oproti soudu I. stupně stanovil běžnou úpravu styku i s přespáním, včetně dalšího přespání nezletilé v době prázdnin a vánočních svátků. Pokud krajský soud konstatoval, že vzhledem k tomu, že nezletilá v péči matky po několik let absolvuje léčbu, která nepřináší kýžených výsledků, je namísto hradbu matčina protektivního postoje prolomit i při vědomí možného zhoršení psychického stavu nezletilé, což však dle názoru Ústavního soudu nelze akceptovat, neboť tyto závěry jsou v rozporu s lékařskými zprávami a znaleckým posudkem a nejsou podpořeny ani dalšími objektivními zjištěními, ale pouze subjektivním přesvědčením soudu o nutnosti změny stávajících poměrů. Zhodnotil, že soud I. stupně (Okresní soud v Berouně) se velmi podrobně zabýval zdravotním a psychickým stavem nezletilé, když respektoval, že příslušnými odbornými pracovníky opakovaně nebylo doporučeno rozšíření styku nezletilé přes noc s ohledem na přetrvávající emoční poruchy a separační úzkostné poruchy nezletilé. Současně konstatoval, že soud I. stupně vyšel i ze znaleckého posudku, který nechal zpracovat, z něhož zjistil, že nezletilá trpí neurovývojovými potížemi, které se projevují problémy v komunikaci, percepční vývojovou dysfázií a separační úzkostnou poruchou. Tyto zjištěné potíže ovlivnily negativně komplikovaný vztah mezi rodiči, když u nezletilé jde o dlouhodobou záležitost, kterou by vztahy mezi rodiči, byly-li by nekomplikované a nedramatické, mohly zlepšit. Dále konstatoval, že rozhodl-li Krajský soud v Praze o úpravě styku nezletilé s otcem v rozsahu, který není prokazatelně v jejím zájmu, a jeho rozhodnutí nese znaky libovůle, zatížil své řízení vadou, která má ústavně právní rozměr, neboť v důsledku svého excesu porušil právo stěžovatelek na soudní a jinou právní ochranu podle § 36 odst. 1 Listiny, když současně vytknul odvolacímu soudu, že nepřihlížel i k názoru nezletilé, která odmítá u otce přespát.

7. Kolizní opatrovník odkázal na své předchozí vyjádření a z jednání odvolacího soudu se omluvil.
8. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně, včetně řízení mu předcházejícího v intencích § 28 z.ř.s. a § 212 a § 212a odst. 1 a 5 a 6 o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.
9. Z dosavadního obsahu spisu bylo zjištěno, že k předcházející úpravě poměrů nezletilé došlo rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 10. 2. 2012 č. j. 23 Nc 457/2011 – 391 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 19. 7. 2012 č. j. 27 Co 273/2012 – 366, kterým byla nezletilá pro dobu před i pro dobu po rozvodu rodičů svěřena do výchovy matky a otec byl zavázán přispívat na výživu nezletilé částkou 7.000,- Kč měsíčně. Dále byl upraven styk otce s nezletilou v lichém týdnu o víkendových dnech bez přespání, v sudém týdnu vždy v úterý a ve čtvrtek odpoledne a dále styk 25. 12. každého kalendářního roku. Rodiče nezletilé žili odděleně od začátku roku 2011 a dlouhodobě mezi nimi panovaly rozpory ohledně otcova styku s nezletilou. Nezletilá se vyvíjela přiměřeně věku, neměla žádné zdravotní problémy, navštěvovala mateřskou školu, bydlela se svojí matkou a babičkou v rodinném domě. Otec nezletilé bydlel v bytě. Vzhledem k rozporným stanoviskům a názorům rodičů na šíři otcova styku s nezletilou a vzhledem k matčinu tvrzení otcovy závislosti na alkoholu bylo provedeno dokazování znaleckými posudky. Ze znaleckého posudku zpracovaného znalcem PhDr. Štěpánem Vymětalem vyplynulo, že vztahy mezi nezletilou a matkou a nezletilou a otcem jsou velice úzké, pozitivní a oboustranně citově vřelé, a že oba rodiče mají dobré výchovné předpoklady. Znalec nezjistil nic, co by rodiče z výchovy nezletilé vylučovalo. V charakteristikách rodičů uvedl, že oba jsou charakterově kvalitní, matka je více dominantní, cílevědomá, vysoce disciplinovaná a zvýšeně soupeřivá, otec zvýšeně citlivý, prožívající a společenský. Výchovné předpoklady obou rodičů byly shledány dobré, rozvinuté a vyrovnané, každý z nich má schopnost realizovat kvalitní výchovu. Ačkoliv znalec uvedl, že je v zájmu nezletilé, aby se rodiče dohodli na oboustranně přijatelném kompromisu ve výchovném působení na dítě, tyto toho nebyli schopni. Z hlediska věku a pohlaví nezletilé se znalci v daný moment matka jevila jako vhodnější rodič pro zajišťování každodenní péče o nezletilou, přičemž znalec současně poukázal na to, že pro harmonický vývoj dítěte je

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henryšová

nezbytné současné přiměřené působení otcovského vzoru. Doporučil určit styk v širokém rozsahu. Upozornil, že dítě aktuálně žije převážně v rodinném prostředí, jež není otci příznivě nakloněno, což se může na dítě přenášet, aniž by šlo o úmyslné ovlivňování. K otázkám týkajícím se závislosti otce na alkoholu a promítnutí této závislosti do jeho výchovných schopností znalec uvedl, že pokud otec nastoupil v říjnu 2011 léčbu, uplynula do února 2012 krátká doba pro to, aby bylo prokázáno, zda je tento problém definitivně vyřešen. Nedoporučil realizaci styku otce s nezletilou přes noc. Téměř shodné závěry předestřela ve svém znaleckém posudku i znalkyně z oboru psychiatrie MUDr. Michaela Štěpánková, která ke dni podání znaleckého posudku uzavřela, že z psychiatrického hlediska s ohledem na nevyřešenou situaci otce s misúzem alkoholu (občasné zneužívání alkoholu), je vhodné, aby byla nezletilá svěřena do péče matky. Dokud se spolehlivě nevyřeší otázky kolem abusu alkoholu otce, nedoporučila styk otce s nezletilou přes noc s tím, že k tomuto kroku by předpokládala úplnou abstinenci alespoň po dobu dalšího půl roku. Znalkyně upřesnila, že nebylo prokázáno, že by byl otec závislý na alkoholu, ale že bylo prokázáno, že ke zneužívání alkoholu otcem docházelo. Ze znaleckého posudku MUDr. Vladimíry Vlčkové-Zenáhlíkové zpracovaného v červenci 2013), že otec nezletilý dlouhodobě abstínuje, znaleckým zkoumáním nebyly u otce shledány psychopatologické symptomy či nápadnosti v osobnostních rysech, psychický stav je dlouhodobě stabilizovaný, závislost na alkoholu je v dlouhodobé remisi. Vliv na výchovné schopnosti otce porucha neměla a nemá.

10. S cílem zjistit objektivně zdravotní stav nezletilé soud prvního stupně ustanovil znalcem MUDr. et Mgr. Viktora Hartoše. Ze závěrů jeho znaleckého posudku se podává, že u nezletilé byly zjištěny neurovývojové potíže nalézající odraz v komunikaci, percepční vývojová dysfázie a separační úzkostná porucha. Znalecký posudek byl zpracován na jaře 2015. Znalec konstatoval v období posledních dvou let postupné zlepšování stavu nezletilé. Přijal závěr, že zjištěné poruchy nezletilé mohou být vývojovým projevem nespecifikovaných neurologických postižení, pro která byla nezletilá v kojeneckém věku rehabilitována, a dále odrazem komplikovaného vztahu rodičů. Uvedl, že zjištěné potíže nezletilé by mohly zlepšit nekomplikované a nedramatické vztahy mezi rodiči. U nezletilé přetrvává silná fixace na matku. Znalec doporučil doplnit rodinou terapií s terapií, která by mohla zmírnit neurotické projevy dítěte. Vyjádřil obavu, že arbitrární rozhodnutí o přespávání nezletilé u otce by se mohlo odrazit ve zhoršení úzkostných projevů nezletilé a v rozvoji budoucích psychických potíží. Objektivní potíže brání nezletilé v přespávání nejen u otce, ale také kdekoli jinde mimo domov. Znalec doporučil respektovat přání nezletilé trávit čas s otcem ve všední dny či víkendové dny mimo noci a to v širší míře, než doposud s odůvodněním, že vztah k oběma rodičům je pro nezletilou velmi zásadní. Po seznámení se se závěry znaleckého posudku se postoje rodičů nezměnily. Matka nezletilé ulpívá na ochranném postoji, jak vyplynulo z obsahu pohovoru s nezletilou, spí i nadále s dcerou v jednom pokoji, v jednom lůžku, nevede nezletilou k samostatnosti, respektuje nekriticky postoje nezletilé, z níž se postupně stává „malý tyran“ vyjadřující pregnantně své názory na širší rodinu, nezamýšlí se nad chováním dítěte, které opakovaně „odchází“ z terapie. Zprávou klinické logopedky PaedDr. Renaty Cikánové ze dne 12. 12. 2016 vzal odvolací soud za prokázané, že po logopedické terapii se podstatně zlepšila aktivní verbální složka mluvy nezletilé a percepční vnímání. Porozumění řeči je ve fyziologické normě, přetrvává nejistota v identifikaci správného řešení. Nezletilá během celé terapie vyhledává oční kontakt s matkou. V závěru zprávy konstatovala klinická logopedka přetrvávání separační úzkosti nezletilé a nadměrnou závislost na matce vykonávající roli komunikačního partnera v nezletilou neosvojených životních situacích. Zprávou dětské a dorostové psychiatričky MUDr. Petry Tomáškové ze dne 18. 12. 2016 (kterou, jak se podává z obsahu spisu, nezletilá z podnětu matky od věku dvou let navštěvuje), vzal odvolací soud za zjištěné, že zpráva obsahuje kromě již ve spise obsažených tvrzení, doporučení ke zklidnění situace mezi nezletilou a širší rodinou otce, vedení nezletilé k větší samostatnosti a zodpovědnosti a doporučení nerozšiřovat styk otce s dcerou s odůvodněním, že rozšířený styk by mohl vést k větší neurotizaci nezletilé.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henryšová

11. Po zrušení části rozsudku Krajského soudu v Praze odvolací soud doplnil dokazování souhrnnou lékařskou zprávou MUDr. Petry Tomáškové, dětského a dorostového psychiatra, ze které vyplývá, že po vydání zčásti zrušeného rozsudku odvolacího soudu, pokud otec přestal trvat na tom, aby u něj █████ přespala, se nezletilá cítí lépe, dobu styku si s otcem užívá, i když uvádí, že se občas nudí, pokud jsou v době styku pouze u něj v bytě. V důsledku toho, že byla nezletilá svědkem otcovy malé autonehody a odebrání řidičského oprávnění otci za řízení pod vlivem alkoholu v září 2017, vyjadřuje █████, že se cítí nejistě, a tuto nejistotu vyvolává skutečnost, že otec v době styku pije pivo, o němž se nezletilá domnívá, že není nealkoholické. Přespat nechtěla ani na škole v přírodě, i když ji matka a paní učitelka přesvědčovaly. V červnu 2018 matka sdělila, že se jí zdá █████ samostatnější, do školy přichází samostatně, školu zvládá bez problémů, několikrát již přespala sama ve svém pokoji.
12. Z rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 22. 3. 2018, č.j. 1 T 104/2017-141 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2018, č.j. 10 To 152/2018-154 bylo zjištěno, že dne 2.9.2017 otec tím, že požil před jízdou alkohol, spáchal přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku a byl odsouzen k peněžitému trestu 35 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání tří měsíců a k trestu zákazu řízení motorových vozidel v trvání dvou let a šesti měsíců.
13. Ze zpráv kolizního opatrovníka o pohovorech s nezletilou a s otcem bylo zjištěno, že se po vydání rozsudku odvolacího soudu v únoru 2017 otec pokusil realizovat přespání █████ v jeho domácnosti. Toto se však nezdařilo, █████ přespání odmítla a v případě, že by ji k tomu otec nutil, odmítla se s ním setkat. Otec po této zkušenosti přestal na styku s přespáním trvat. Nezletilá pak k programu styku s otcem uvedla, že se často nudí, protože jsou pouze v bytě u otce, někdy se program uskuteční podle přání █████, někdy podle časových možností rozsahu styku. █████ vyjádřila v srpnu 2018 opět nechut' k tomu, že ji otec v době styku vodí do hospody a pije tam pivo, █████ myslí, že je alkoholické.
14. Podle § 909 občanského zákoníku změní-li se poměry, soud změní rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti i bez návrhu.
15. Podle § 888 občanského zákoníku dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.
16. Podle § 891 odst. 1 občanského zákoníku rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítěte v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. V odůvodněných případech může soud určit místo styku rodiče s dítětem.
17. V dané věci se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že jsou dány důvody pro změnu rozsahu styku otce a nezletilé, avšak nikoliv pouze v rozsahu stanoveném soudem prvního stupně, ale s ohledem na časový odstup od rozhodnutí soudu I. stupně v rozsahu širším, a to zejména o hlavních školních prázdninách, zatím však nadále bez povinnosti nezletilé █████ u otce přespát.
18. Lze tedy shrnout, že nezletilá █████ od věku zhruba dvou let vyrůstá v prostředí, které není otci příznivě nakloněno, což, jak konstatoval soudní znalec PhDr. Štěpán Vymětal, se může na dítě přenášet, aniž by šlo o úmyslné ovlivňování. Navíc nezletilá vyrůstá obklopena silně protektivní péčí matky (a babičky), naladěné vůči otci nezletilé negativně, která si k nezletilé vytvořila nezdravý ochranný postoj např. i tím - jak vyplynulo z obsahu pohovoru s nezletilou - spí

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henyšová

s dcerou v jednom pokoji a v jednom lůžku. Matka důsledně nevede nezletilou k samostatnosti, respektuje nekriticky postoje nezletilé, a je zřejmé, že rovněž matka je na nezletilou velmi silně fixována. Nelze sice uzavřít, že sama vzájemná fixace matky a dcery, vyvolaná nezdravým přístupem matky k výchově nezletilé, našla odraz v syndromu separační úzkosti nezletilé, ale je třeba vzít v úvahu, že nezletilá tímto syndromem netrpěla v batolecím věku, ale projevil se u nezletilé až v předškolním věku a s nástupem nezletilé k základní školní docházce. Matka tak dle názoru odvolacího soudu zcela výchovně nezvládla přípravu nezletilé na postupné osamostatnění, které souvisí s příchodem dítěte do kolektivu (v předškolním věku) a pokud ji ještě v důsledku svého hyperprotektivního postoje i supluje v dosud pro nezletilou v neznámých situacích, pak je zřejmé, že u citlivějšího dítěte, kterým ■■■■■ bezpochyby je, se rozvinul syndrom separační úzkosti zejména jako obava ze spaní v jiném než matčině prostředí a za matčiny nepřítomnosti. Současně, jak konstatovali znalci, je tato porucha umocňovaná konfliktním vztahem rodičů. I když jsou odvolacímu soudu v podstatě známy příčiny psychického stavu ■■■■■, je nutné nyní v jejím zájmu pracovat s jeho následky, které neumožňují bez toho, že by došlo ke zhoršení a dekompenzaci jejího psychického stavu, rozhodnout o styku ■■■■■ s otcem s přespaním.

19. Obecně platí, že řízení před soudy má být konáno, a přijatá opatření mají být činěna vždy v nejlepším zájmu dítěte (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte). To se nutně týká i rozhodování o úpravě styku dítěte s rodičem, jemuž nebylo svěřeno do péče. Pokud jde o otázku, co je "nejlepším zájmem dítěte", Ústavní soud v této souvislosti vymezil základní (ústavněprávní) kritéria, na základě nichž by měl být "nejlepší zájem dítěte" zjišťován a posuzován [viz např. náleze ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 18 a násl.; v případě, kdy obecné soudy rozhodují o úpravě styku, nutno vycházet z toho, že právem obou rodičů je v zásadě stejnou měrou o dítě pečovat a podílet se na jeho výchově, s čímž koresponduje i právo samotného dítěte na péči obou rodičů, a tudíž je-li rozhodnutím soudu svěřeno do péče jednoho z rodičů, pak by tomuto dítěti mělo být umožněno stýkat se s druhým rodičem v takové míře, aby byl postulát rovné rodičovské péče co nejvíce naplněn. Takové uspořádání je zpravidla vždy v "nejlepším zájmu dítěte", přičemž odchylky od tohoto principu musí být odůvodněny ochranou nějakého jiného, dostatečně silného legitimního zájmu, přičemž konkrétní skutečnosti, o něž se tento zájem opírá, musí být v daném řízení prokázány [viz náleze ze dne 25. 9. 2014 sp. zn. I. ÚS 3216/13, srov. i náleze ze dne 13. 3. 2012 sp. zn. II. ÚS 3765/11.
20. V dané věci jsou tak dle názoru odvolacího soudu důvody pro odchýlení se od výše uvedeného principu dány zjištěnou separační úzkostí nezletilé. Odvolací soud má za prokazané, že dlouhodobá léčba nezletilé není zatím zcela úspěšná, po vydání předchozího rozhodnutí odvolacího soudu sice došlo k dekompenzaci psychického stavu nezletilé, ale nyní je již situace stabilní a v posledních měsících došlo naopak ke zlepšení, jak vyplývá ze zprávy ošetřující psychiatricky, neboť ■■■■■ se mírně osamostatňuje a alespoň ve škole zvládá pobyt zcela bez problémů (i přichází do školy sama) a také již několikrát spala sama ve svém pokoji. Vzhledem k tomu, že ■■■■■ má vztah s otcem zcela zachován a ukotven, odvolací soud je toho názoru, že lze přistoupit k rozšíření styku otce s nezletilou, a to v běžném styku v rozsahu několika hodin. Od posledního rozhodnutí soudu uplynuly více než dva roky, ■■■■■ je nyní 10 let a vzhledem k mírnému zlepšení jejího stavu v posledních měsících jsou tedy dány podmínky pro postupné rozšíření běžného styku otce a nezletilé v sobotu do 19.00 hodin, tedy o jednu hodinu. V neděli vzhledem k přípravě do školy odvolací soud ponechal styk beze změny, tedy do 18.00 hodin. Pokud jde o styk otce s nezletilou v týdnu, respektoval souladný návrh rodičů, aby se styk z úterý odpoledne přesunul na čtvrtek odpoledne v každém týdnu. Odvolací soud si je vědom toho, že jde zčásti o styk v době, kdy má ■■■■■ kroužek tenisu, který otec vede, nejde tedy o plnohodnotný styk, jak by se snad matka mohla mylně domnívat, ale vzhledem k tomu, že tento rozsah rodičům a ■■■■■ vyhovuje, respektoval soud jejich výjimečně shodný názor. Jde-li o styk nezletilé s otcem v pátek, i v tento den odvolací soud rozhodl o rozšíření styku do 19.00 hodin, vzhledem k tomu,

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henyšová

že ■■■ druhý den nevstává do školy a její příprava na spaní nebude náročná. Ze stejných důvodů rozhodl o rozšíření styku otce s nezletilou o jednu hodinu v den 25.12.

21. Pokud jde o styk o hlavních letních prázdninách, odvolací soud dospěl k závěru, že v současné době není důvod pro neposkytnutí otci delší ucelenější doby (bez přespání), které bude moci otec strávit s dcerou, byť jak je výše uvedeno, s tím, že ji každý večer vrátí matce, resp. již není důvod k tomu, aby i v průběhu letních prázdnin styk probíhal pouze formou běžného styku, tedy na dvě odpoledne v pracovním týdnu a jednou za čtrnáct dnů v sobotu a v neděli. Odvolací soud byl veden úvahou poskytnout otci a ■■■ maximální časový prostor limitovaný jen prozatím neschopností ■■■ přespávat u otce. V tomto letním období si tak budou moci ■■■ s otcem napláňovat pokračující volnočasové aktivity, na které lze další den navázat. Proto odvolací soud rozšířil dobu styku do 20,00 hodin v době, kdy se stmívá až po 21.00 hodině, aby si den spolu užili. Současně již nemusí docházet k tomu, že otec vracel ■■■ později, než bylo stanoveno, protože návrat do 18.00 hod z důvodu aktivit realizovaných mimo Beroun nestihli. Ve zbytku prázdnin pak bude moci matka ■■■ napláňovat volnočasové aktivity také v ucelenějším rozsahu, a tyto by mohly přispět k postupnému většímu osamostatnění ■■■, což by vzhledem k jejímu věku bylo zcela v jejím zájmu.
22. Jde-li o matkou namítaný alkoholismus otce, tuto skutečnost nemá odvolací soud za prokázanou. Je však třeba vidět, že malá dopravní nehoda a zachycení otce při řízení pod vlivem alkoholu s následným trestem zákazu řízení jsou nejen pro precitlivělé dítě jako je ■■■ významně negativním zážitkem, navíc zřejmě umocňovaný občasnými návštěvami restaurací, kde si otec dává pivo, ale současně i jistou známkou otcovy nezdrženlivosti co se alkoholu týká. Je tedy v zájmu bezproblémového průběhu styku otce a ■■■ aby se otec vyvaroval požívání alkoholu v době styku s dcerou, má-li být pro dceru jistotou a bezpečným zázemím. O nevhodnosti používání hrubých výrazů vůči matce a babičce za přítomnosti dcery, které dcera těžce nese (a mluví o ní jak před kolizním opatrovníkem, tak před ošetřující lékařkou) ani nemluvě.
23. Odvolací soud proto změnil rozsudek soudu I. stupně ze shora uvedených důvodů podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř.
24. O náhradě nákladů řízení státu, které představují náklady na zpracování znaleckých posudků v celkové částce 35 932 Kč s ohledem na rozdílná stanoviska obou rodičů (otec navrhoval rozšíření styku, resp. střídavou péči, matka navrhovala zúžení styku), zhodnotil podle výsledku jejich úspěch v řízení jako rovnocenný, a proto uložil zaplatit tyto náklady každému z rodičů jednou polovinou (§ 148 odst. 1 o.s.ř.), když ani u jednoho z rodičů neshledal důvody k osvobození od soudních poplatků. Lhůtu k zaplacení s ohledem na jejich výši stanovil odvolací soud podle § 160 odst. 1 o.s.ř.
25. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 2 o.s.ř. v souladu s ustanovením § 23 z.ř.s., neboť neshledal důvody pro jiný postup.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Praha 29. srpna 2018

JUDr. Dana Kostková, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Henyšová